

מדינת ישראל

נוכחים :

שי באב"ד, מנכ"ל משרד האוצר

חדוה בר, המפקחת על הבנקים, בנק ישראל

דורית סלינגר, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

יוגב גרדוס, סגן הממונה על תקציבים, משרד האוצר

אורי שוורץ, היועץ המשפטי הרשות להגבלים עסקיים

דודי בבלי, סגן המפקח על הבנקים, בנק ישראל

מיקי קהן, ראש האגף הפיננסי בחטיבת המחקר, בנק ישראל

נירית איבי, משרד האוצר

איציק דניאל, אגף התקציבים, משרד האוצר

עמיהוד שמלצר, לשכה משפטית, משרד האוצר

יואב גפני, סגן בכיר רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון

ברוך לוברט, יועץ משפטי רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון

בוריס פבלוב, רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון

אייל בן ישעיה, רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון

עומר ברנדר, הרשות להגבלים עסקיים

אלעד מקדסי, הרשות להגבלים עסקיים

ניר ימין, הרשות להגבלים העסקיים

טל בנק קולסקי, חטיבת המחקר, בנק ישראל

מתן וינברג, חטיבת המחקר, בנק ישראל

עירית מנדלסון, ראש חות"ם, בנק ישראל

נועה ששינסקי-לבי, חות"ם, בנק ישראל

אליצור וויזר, המחלקה המשפטית, בנק ישראל

ישיבה מס' 5, הוועדה לבחינת התחרות בשוק האשראי

בתאריך 21 בינואר 2018 התכנסה הוועדה לבחינת התחרות בשוק האשראי (להלן - "הוועדה"), לקראת פרסום הדו"ח הראשון שלה. להלן הנקודות המרכזיות שעלו בישיבה.

1. נהלי עבודת הוועדה

- בהתאם לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 (להלן - "החוק") נדרשת קביעת סדרי העבודה של הוועדה.
- סוכם כי משרד האוצר ינסח טיוטת נהלים אותה יגיש להערות חברי הוועדה.

2. עדכון לוחות זמנים

- הודגשה אי העמידה בלוחות הזמנים הקבועים בחוק ובמסמך התבחינים המדדים שפרסמה הוועדה לציבור ב-25/10/17.
- עודכנו חלק מתאריכי היעד שמועדם עבר. כמו כן, הוחלט לקבוע ישיבה נוספת בעוד כשבועיים, ובמהלך זמן זה לנסות ולקדם כמה שיותר נושאים שטרם הוסדרו ולעדכן את תאריכי היעד במידה ועמידה בהן אינה ישימה.
- סוכם שבכל נושא שלא טופל לפי המועד המקורי יקבע מועד חדש וגוף האחראי יבהיר במסמך מה הסטאטוס.

2. הפחתת דרישות ההון מבנקים חדשים

- מכיוון שלא הבשילו התנאים להגיע להסכמה בנושא ביטוח פיקדונות, ומכיוון שבנק ישראל לא מעוניין לעצור יוזמות להקמת בנק חדש ככל שהיו, בנק ישראל החליט שהפיקוח על הבנקים יגבש מסמך מעודכן לגבי הפחתת דרישות ההון לבנקים חדשים (עד אפריל 2018), וכי בנק חדש שיפנה לבנק ישראל בבקשה לקבלת רישיון קודם לפרסום מסמך כאמור יטופל באופן פרטני, ויימצאו עבורו פתרונות מתאימים ובכלל זה הפחתת הון (למרות היעדר ביטוח פיקדונות, כלי רזולוציה ומאגר נתוני אשראי).

3. שימוש הוועדה בנתונים ברמת מוסד

- לפי עמדת בנק ישראל, על פי החוק קיימת בעיה משפטית עם העברת הנתונים המדווחים לפיקוח על הבנקים ברמת מוסד פיננסי לידי הוועדה. בישיבת הוועדה נטען כי חסם זה פוגע בפעילות הוועדה ומגביל את יכולת הניתוח שלה.
- סוכם כי הנושא יעבור לטיפול היועצים המשפטיים, תוך ניסיון לגבש מתווה משותף שיאפשר את עבודת הוועדה. רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון ציינו שהם פועלים מצדם להקמת מאגר נתונים עבור הגופים המפוקחים על ידם.

4. דרישה לקביעת תבחינים מדידים

- דווח על מכתב "התרעה על אי חוקיות שבאי קביעת תבחינים מדדים" שהגיע מטעם קואליציית הארגונים החברתיים ב-6/12/17. בפגישות קודמות הוועדה דנה ממשוכות בסוגיה.
- סוכם שמשרד האוצר ינסח מכתב תשובה אשר יובא להערות הוועדה.

5. עריכת סקרים על ידי חברי הוועדה

- משרד האוצר עדכן שהם עורכים בדיקה בנוגע לתקציב לעריכת הסקרים שנקבעו בתבחינים שפורסמו לציבור ויעדכן את הוועדה לאחר בירור הנושא.

6. התייחסות הוועדה לפעילות מאגד

- נידונה מחלוקת הנוגעת לתבחין הסרת מגבלות לפעילותו של מאגד - הפיקוח על הבנקים הבהיר שברגע שיהיה צו איסור הלבנת הון תקף לגבי מאגדים, ולא רק לנותני אשראי, ניתן יהיה להקל את המגבלות לפעילות מאגד. רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון, הסבירה כי מאגד עשוי להיחשב גם גוף שפעילותו היא רק איסוף וריכוז החיוביים והזיכויים של בתי עסק.
- סוכם כי הנושא יידון בישיבה של הפיקוח על הבנקים ורשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון ב-28 בינואר, על מנת לגשר על הפערים. הסוגיה נידונה קצרות בישיבה כאמור וחודד הצורך בצו איסור הלבנת הון בתוקף על מאגדים.

7. קביעת העמלה הצולבת

- חברי הוועדה עודדו כי ב-16 בינואר פרסם בנק ישראל להערות הציבור את דו"ח המתווה לשינוי העמלה הצולבת. לפיו, תרד העמלה לרמה של 0.5% ב-3 מדרגות: ב-1 בינואר 2019 ירידה ל-0.6%, ב-1 לינואר 2021 ירידה ל-0.55%, וב-1 לינואר 2024 תרד העמלה ל-0.5%.
- קיימות הסתייגויות של רשות ההגבלים לגבי המתווה והן יועברו על ידי רשות ההגבלים העסקיים כחלק מהערות הציבור.
- הובהר שבנק ישראל לקחת על עצמו את האחריות לקבוע את העמלה על רקע הבקשה של חברי וועדת שטרום ובכלל זה הרשות ההגבלים העסקיים. נציגי הרשות אישרו זאת.

8. סליקה יומית

- נידון נושא מעבר חברות כרטיסי האשראי לסליקה יומית.
- מחד עלה חשש כי מעבר לסליקה יומית מהווה שינוי גדול מדי בשלב בו נערכים שינויים רבים בשוק וכי הוא יפגע בוודאות הנחוצה לרוכשים של חברות כרטיסי האשראי המופרדות. הודגש החשש שמעבר לסליקה יומית עלול לגרום בפועל לביטול ה- deferred

debit למשקי הבית, והמשמעות היא שהם יצטרכו לקחת אשראי חלף דחיית תשלום, ועלולים להיכנס למינוס בחשבון ולשלם על כך ריבית. מאידך, נטען שזה לא הכרחי שהמעבר יוביל לביטול ה- deferred debit וכי ההסכם בין חברות כרטיסי האשראי הוא הסדר כובל ומתנהל שימוע בסוגיה על ידי הגבלים עסקיים. סוכם כי על הגופים בוועדה לבצע ניתוח מעמיק לגבי הכדאיות של מעבר לסליקה יומית, ושל ההשלכות הפוטנציאליות של מהלך זה.

9. הוספת תבחין חדש

- עלתה שאלת הפרוצדורה הכרוכה בהוספת תבחינים חדשים אליהם תתייחס הוועדה בניתוחיה.
- סוכם כי תבחינים חדשים שיתווספו לדו"חות הוועדה יופצו להערות הציבור (שימוע בכתב) לתקופה של שבוע ימים.

10. סוגיות שהעלו חברות כרטיסי האשראי

- בישיבה נידונו מספר סוגיות נוספות שהועלו על ידי חברות כרטיסי האשראי בנוגע ליום שאחרי הפרדתם מן הבנקים.
- מקורות ההון – עלה הצורך בעדכון התיקון לחוק הבנקאות כך שחברות כרטיסי האשראי יוחרגו ממגבלת גיוס החוב המקסימלית החלה על נותני אשראי (שאינם תאגידיים בנקאים).
- כמו כן הועלו סוגיות נוספות כמו הסכמים עם הבנקים לגבי חלוקת ההכנסות והעלמת חברות כרטיסי האשראי מהלקוחות, ייחוד עיסוק ברישיון סולק, וכן סוגיית מועדוני הלקוחות. נמסר שהפיקוח על הבנקים מטפל בסוגיות.

11. פתרון לחסם המחשוב

- נמצא על ידי האוצר פתרון לשאלה מי יוציא את המכרז למערכות המחשוב. סוכם כי האוצר יעבוד על הנושא בשיתוף עם ישראל דיגיטלית ובנק ישראל עד להתכנסות לקול קורא ב-2 באפריל 2018.

12. ת.ז. בנקאית

- חברי הוועדה ציינו שלא צריכים לחול על השימוש בת.ז. בנקאית אותן המגבלות שחלו על העברת המידע לפני החוק לקידום התחרות. הפיקוח על הבנקים הבהיר שהוא תומך באפשרות זאת להעביר את התעודה ללא מגבלות כבר ב-2018, זאת בכפוף להסכמה של משרד המשפטים.

13. הנחיות לסולק מתארח

- בנוגע לתבחין העוסק בקביעת כללים לאסדרת מעמדו ופעולתו של סולק מתארח, עלה כי הנושא נמצא על שולחנו של משרד האוצר לאחר שהפיקוח על הבנקים העביר להם את טיוטת המסמך. משרד האוצר עובד על בחינת אחוז החדירה של מערכת EMV לשוק. סוכם כי תאריך היעד לסיום העבודה על נושא זה הינו עד ה-15 לפברואר.

14. קביעת הוראות לעניין צפייה במידע פיננסי מקוון

- נקבע עדכון לוח זמנים ל-31 באפריל